

Persian Volunteer Kohanim

חזקת כהונה בפרס

Contents

1.....	שו"ת יביע אומר חלק ז - אבן העזר סימן ט
2.....	שערי ציון (בוארון) חלק ב אבן העזר סימן יג
3.....	שו"ת בנין אב חלק ד אורח חיים סימן ח - הרב אליהו בקשי דורון (קישור)
6.....	משפט הכתובה חלק ב' פרק ט"ז עמ' שצז הערה 13
7.....	חקר משפט חלק א עמ' נד - הרב יצחק יוסף
7.....	משנת חיים (ללוש) ח"א סימן ז'
7.....	שו"ת אשר חנן ח"ט סי' קמא

נדרי כהונה בפרס

שו"ת יביע אומר חלק ז - אבן העזר סימן ט

שאלה ותשובה מכבוד הרבנים הגאונים חברי בית הדין בתל אביב.

שאלה הבחורה א' ז' באה להרשם לנישואין עם הבחור י' ש' שניהם מעיר טהראן, איראן. אמה של הבחורה אומרת שאביה של הבחורה הוא גוי, אבל היא יהודיה. הבחור אמר מתחלה שהוא כהן, שכן שמע מאביו. לשאלת ביה"ד לאביו של הבחור, השיב, אמנם בפרס קראו לו כהן, אך באמת איננו יודע אם הוא כהן, כי מעולם לא הלך לבית הכנסת, חוץ מיום הכפורים, וגם אז לא נשא כפיו עם הכהנים, אך פה בארץ ישראל לא נקרא כהן מעולם, לשאלה נוספת של ביה"ד, השיב, שלא עשה פדיון הבן לבנו הבכור, כי באיראן לא עושים שום דבר לבן חוץ מברית מילה, ועכ"פ הוא לא יודע כלל אם אביו היה כהן. עד אחד מעדת הפרסים בשם ק' ה' העיד, שהוא מכיר את ההורים מאיראן, ויודע הוא שאינם כהנים, אלא שבאיראן נתנו לו שם כהן בתור תאר כבוד, כי הסבא שלו היה מחשובי העדה. הבחור חוזר ואומר שאיננו כהן, ודורש שביה"ד יתן הוראה לאפשר לו להתחתן עם הבחורה הנ"ל שהיא כבר בהריון ממנו בחדש הרביעי, אחרת יהיה נאלץ ללכת ולהתאסלם אצל הקאדי של הערבים

ביה"ד החליט ביום ד' טבת תשמ"ג בזו הלשון: "לאור זה שהמבקש הצהיר כעת שאינו כהן, וטוען בפנינו כי מה שאמר מקודם שהוא כהן אינו אלא טעות, וגם אביו אינו יודע בטיב כהונה כלל, ושמענו שבערי איראן הדבר מצוי שיש רבים שמחזיקים עצמם לכהנים אף שאינם כהנים כלל. ולכן יש לצרף בנ"ד את דברי מהרשד"ם המובא בבאר היטב (סי' ו' סק"ב) שהכהנים בזמן הזה ספק כהנים הם. וכ"כ השבות יעקב (סי' צג). ועוד שגם בענין הבחורה אין לנו עדות ברורה שהיא בת גוי, אלא מפי אמה, ופגימתה לכהונה אינה ברורה. ע' באה"ע (סי' ד' סעיף כו), בדין האומרת שהיא מעוברת מממזר שאינה נאמנת. והואיל והבחורה כבר מעוברת מהבחור הנ"ל, לכן אנו רואים מצב זה כמו בדיעבד שלדעת החלקת מחוקק והבית שמואל אם נישאת לא תצא, ולכן יש להתירם להנשא זל"ז. ובתנאי שיסכים עמנו כבוד מרן הראשון לציון הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף שליט"א הרב הראשי לישראל".

וזה תשובתי אליהם...

(ו) ומצאתי להגאון רבי אברהם ריוח בשו"ת ויען אברהם (חאה"ע סי' עט), שהאריך למענייתו בדין גוי הבא על בת ישראל וילדה בת ונישאת לכהן, אם תצא, ומסקנתו שלא אמרו שהיא פגומה לכהונה אלא לענין לכתחלה, אבל

נערך על ידי הצב"י מרדכי הלל ג'וואהרי

בדיעבד לא תצא, ובפרט לפי מ"ש הגאון רעק"א שכל האיסור אינו אלא מדרבנן וא"כ הו"ל ספיקא דרבנן ולקולא. וכ"כ החלקת מחוקק (סי' ז ס"ק כו) והבית מאיר (סי' ה) וכו'. וסיים, וזכור אזכור מה שהוגד לי מרב אחאי גאון הראב"ד הרה"ג המשמ"ח אליקים נר"ו, מזה כמה שנים, דהוה עובדא בכהן שנשא בערכאות בתולה שנולדה מישראלית שנבעלה לגוי, והורה הרה"ג מרא דאתרא להתירה להנשא לכהן בחופה וקידושין כדמו"י, והסכים על ידו מורנו ורבנו עטרת ראשנו ראש הרבנים בארץ ישראל מופת הדור כמהר"ר רפאל מאיר פאניזיל, המרפ"א, זצוק"ל. וצ"ל שטעמם לפי שהנישואין שעל ידי הערכאות הצרפתים אי אפשר להפרידם זה מזה, ותמיד הם קשורים יחדיו ול"ז, ונחשב הדבר כדיעבד, ולכן התירו להם להנשא כדמו"י, ועוד חזון למועד לדעת על מה אדני ההיתר הטבעו, כיון שיצאו מפה קדשו של אדמו"ר עט"ר הנ"ל. ע"כ. ונראה שהדברים קל וחומר לנ"ד שכבר הרתה לו, והיא בחדש הרביעי להריונה וקשורים זה לזה בעבותות אהבה, וגם ספק גדול אם הוא באמת כהן. לפי מה שנודע לנו שהדבר מצוי בערי פרס להדביק תאר כהן לאנשים המכובדים בעיניהם, (ויש כאלה שנודרים בעת חולים שאם יקומו מחולים יהיו כהנים). הילכך בודאי שיש להקל בנ"ד לאפשר להם להנשא ול"ז כדמו"י. וכיו"ב כתב הגר"י ארנברג בשו"ת דבר יהושע ח"ג (חאה"ע סי' ח) שבמקום צורך גדול יש להתיר להם להנשא בחו"ק כדמו"י. ע"ש. וכ"ש אם נסתמך ע"ד המהרשד"ם דס"ל שכהני זמנינו שאין להם כתב היחס אינם כהנים ודאים, וכבר מלתי אמורה שבספר חסידים ס' תר"ל יש סיוע גדול לדבריו. אף שרבו האחרונים שחלקו עליו בזה, וכמ"ש הרב עבודת השם הנ"ל, וכן בשו"ת חוט השני (סי' יז) כתב לדחות דברי המהרשד"ם בזה. מ"מ הגאון מהר"ש קלוגר בשו"ת האלף לך שלמה (חאה"ע ס"ס לח) כתב בנידונו, שעל פי דברי המהרשד"ם שהכהנים בזה"ו הם רק ספק כהנים, י"ל בנ"ד דהו"ל ספק ספיקא, שמא אינו כהן ושמא וכו', ושוב דחה דהוי ספק ספיקא בתרי גופי. ע"ש. משמע דאי לאו הכי היה סומך על דברי מהרשד"ם. וכיעו"ש. אלא שרוב האחרונים לא הסכימו למהרשד"ם בזה, וכ"כ המהר"ץ חיות במנחת קנאות (דף ט ע"ב). וע"ע בישועות יעקב א"ח (סי' שמג) ובשו"ת רב פעלים ח"ב (חאו"ח סי' לט). ובשו"ת דברי מרדכי לוריא (סי' ו). ובשו"ת בן אברהם אבוקרא (סי' לז). ע"ש. ועכ"פ בנ"ד בודאי דחשיב ספק גמור אם הוא כהן. (וע"ע בשו"ת האלף לך שלמה חאה"ע סי' לז). אמנם ראיתי להגאון רבי משה פיינשטיין בשו"ת אגרות משה (חאה"ע סי' ה) שפסק, שאפי' אם נישאת לכהן בערכאות וגם יש להם בן, אי אפשר להתיר להם להתחתן בחופה וקידושין, כיון שהוא ספיקא דאורייתא, ואף שהמשנה למלך הקשה שאם כן למה אם נישאת לא תצא, כבר תירץ השער המלך (בפט"ו מהל' איסורי ביאה ה"ג) דה"ט משום שלהוציא דרך כפיה הו"ל גט מעושה וכו'. ע"ש. אולם נעלם מעיניו הבדולח דברי המהרש"ל והרמ"ע מפאנו והגאון רעק"א והבית מאיר שאפי' להרא"ש וסיעתו שאוסרים הבת לכהן, אינו אלא איסור דרבנן, והקל וחומר שבגמרא אסמכתא בעלמא הוא וכנ"ל, וא"כ בכה"ג שהם מקושרים ול"ז, ונולד להם בן, וכמעט אי אפשר שיפרדו זה מזה, יש מקום לצדד להקל כהוראת הגאון הראש"ל המרפ"א הנ"ל. ועל כל פנים בנ"ד שיש ספק ספיקא להקל, וגם קרוב לודאי שאינו כהן נ"ל שיש להתיר להם להנשא ול"ז כדמו"י, לאחר הצהרת אבהות שממנו היא הרה, ולאחר הוכחת רווקותם. והנלע"ד כתבתי. בכבוד רב ובברכת התורה עובדיה יוסף ס"ט.

שערי ציון (בוארון) חלק ב' אבן העזר סימן יג

ובפרט בנ"ד שהכהן הוא מעולי פרס. וכפי הנשמע יש ערעור גדול על חזקת הכהונה אשר שם. וכפי שכתב ביכ"א (באות ו) בזה"ל: גם ספק גדול אם הוא באמת כהן, לפי מה שנודע לנו שהדבר מצוי בערי פרס להדביק תאר כהן לאנשים המכובדים בעיניהם, ויש כאלה הנודרים בעת חולים שאם יקומו מחולים יהיו כהנים. עכ"ל. וגם השואלים באותה תשובה, הרבנים חברי ביה"ד בתל אביב כתבו בפסק דינם בזה"ל: ושמענו שבערי איראן הדבר מצוי שיש רבים שמחזיקים עצמם לכהנים אף שאינם כהנים כלל. עכ"ל.

מכל הנ"ל נלע"ד להתיר למבקש ח"כ והגב'... להנשא ול"ז כדמו"י.

שו"ת בנין אב חלק ד אורח חיים סימן ח – הרב אליהו בקשי דורון (קישור)¹

חזקת כהונה אצל יוצאי פרס

שנקראים כהן כתואר כבוד, ואכן אישרו זאת חכמי העדה, שיש שנקראים כהנים ואינם כהנים, אולם אין בשמועה כדי לערער חזקה של משפחות כהנים, המוחזקים ככהנים, עולים לדוכן וכדומה. ובשיחה בעל פה עם מרן שליט"א הסכים שלא התכוון שיש בשמועה זו כדי לערער את חזקת הכהנים יוצאי פרס שמחזיקים עצמם ככהנים.

אולם, שמעתי שהראשון לציון הגר"י ניסים זצ"ל הורה למעשה לכהן מיוצאי פרס שלא לעלות לדוכן מחמת שמועה זו, ושאלתי את בנו, ואשר לי הדברים שכך אמר אביו לכהן שהתפלל עמהם, על כן אמרתי לברר מפי זקני העדה ורבניה אם יש בשמועה זו כדי לערער חזקת הכהנים או להכניסם בספק.

בבירור בין יוצאי פרס בירושלים, לא נמצא כיום מי שיודעים בו שקנה כהונה או נדר נדר להיות כהן, ובדרך כלל כל מי שנקרא כהן, מחזיק עצמו ככהן ועולה לדוכן, כי כך נהגו אבותיו ואבות אבותיו, יש שמועה שבשערי חסד היה יהודי מפרס ששינים רבות עלה לדוכן ולפתע פסק, כששאלוהו על כך אמר שגמר נדרו להיות כהן, שנדר למספר שנים, חקרנו השמועה ולא מצאנו מי שיאמת שמועה זו. כמו כן דובר על כמה כהנים שקוראים להם כהנים, אע"פ שאינם כהנים, ומזה אין כל ראייה, שאכן שמענו מזקני העדה שיש מי שנקראו כהן כאות כבוד וחשיבות ואינם כהנים, ויש לציין שתופעה כזו קיימת גם בשאר העדות שקוראים כהן למי שאינו כהן, וכבר מצאנו בגמ' חולין קלב. "רב כהנא אכל בשביל אשתו", ופירש"י "רב כהנא ישראל הוה ואשתו כהנת, אכיל מתנתא בשביל אשתו שהיתה כהנת דס"ל כהן ואפי' כהנת", וכן בגמ' פסחים מט. מדברי רב כהנא "אי לא נסיבנא כהנתא לא גלאי" מוכח שלא היה רב כהנא כהן. ואין לחלק בין כהנא לכהן, שכהנא אינו שם משפחת כהנים, שהרי התוס' בקידושין ח. ד"ה רב כהנא מביאים דברי הגמ' רב כהנא שקל סודרא בפדיון הבן, ומקשים והרי בגמ' פסחים מוכח שלא היה רב כהנא כהן, ומתריצים דתרי

נשאלתי ע"י בני תורה ממשפחות כהנים בני עדת הפרסים, אם יחזיקו עצמם לכהנים ויעלו לדוכן, בעקבות השמועה שחזקת הכהונה בפרס לא נשמרה כראוי, שיש מי שהחזיקו עצמם ככהנים, שנדרו נדר או שקנו הכהונה וכדומה. כמו כן פנו אלי רבנים מיוצאי פרס שהזימו השמועה, ובקשו להודיע בשער בת רבים שכהנים בני פרס, כהני חזקה הם כמו שאר העדות. כיון שהשמועה נפוצה כקלא דלא פסיק, חקרתי עד כמה שידי משגת מזקני העדה, אם יש לחשוש לשמועה זו, ואם יש בכך כדי לערער את חזקת הכהונה, עד כדי לחשוש לעלות לדוכן וכדומה.

א. מקורות השמועה על ערעור החזקה

בני התורה ששאלוני הלכה למעשה, אם יחזיקו עצמם לכהנים ויעלו לדוכן, הביאו מקור נאמן לספקותיהם מדברי מרן הגר"ע יוסף שליט"א בספרו יביע אומר שהזכיר שמועה זו, וצירפה להלכה להקל בענין איסורי כהונה, וז"ל בחלק ד' אהע"ז סי' ט' בתחילת השאלה, "ושמענו שבכערי איראן הדבר מצוי שיש רבים שמחזיקים עצמם לכהנים אף שאינם כהנים כלל", ובסוף התשובה צירף שמועה זו להלכה, וז"ל "וגם ספק גדול אם הוא באמת כהן, לפי שנודע לנו שהדבר מצוי בכערי פרס להדביק תאר כהן לאנשים מכובדים בעיניהם, ויש כאלה שנודרים בעת חוליים שיקומו מחוליים יהיו כהנים, הלכך ודאי יש להקל בני"ד". והנה הלכה למעשה מרן שליט"א רק צירף שמועה זו כסניף להקל, וזאת במי שקוראים לו כהן ומעולם לא החזיק עצמו ככהן מלבד ע"י שמו, כפי שנזכר שם בתחילת השאלה, "אמנם קוראים לו כהן, אך באמת אינו יודע אם הוא כהן כי מעולם לא הלך לבית הכנסת חוץ מיום הכיפורים, וגם לא נשא כפיו עם הכהנים", והביאו עד שהכירו מפרס שהעיד שמכיר את משפחתו שאינם כהנים, אלא בפרס נתנו להם שם כהן בתור תואר כבוד, כי הסבא שלו היה מחשובי העדה. מדברים אלה ניתן ללמוד שמי שלא הוחזק ככהן אלא ע"י שמו, אצל יוצאי פרס השם כהן אינו חזקה לכהונה, כיון שיש

¹ ובראשונה נדפס באור תורה (ניסן תשס"א סימן עג)

חכם ברוך כהן צדק - חולון
 הרב יצחק בעל הנס לוס אנג'לס
 חכם משה פנחסי - ירושלים
 חכם משה זרגרי - ירושלים
 הרב עובדיה נתנאלי - ירושלים

אמנם אין להתעלם מן השמועה שהיתה בארץ בקלא דלא פסיק, וכפי שכתב מרן שליט"א ששמע שמועה זו, אולם לאור עדותם של רבני העדה שלא הכירו תופעה זו, ברור שגם אם היתה תופעה זו, ויש מי שקנה הכהונה ועלה לדוכן, או שנדר נדר והחזיק עצמו ככהן, ברור שתופעות אלה נדירות מאוד, ואין בהם להעיד על הכלל, ואין בהם כדי לערער על חזקת הכהונה למשפחות שהחזיקו ככהנים, עולים לדוכן הם ואבותיהם, ואפשר לאתר מקרים בודדים אלה, שמי שנדר ואכן אינו כהן, אחיו וכל משפחתו שלא נדרו להיות כהנים, יוכיחו עליו שישאל הוא, ואם הוא וכל אחיו ואבותיו ואחיהם היו כהנים מוחזקים, אינו בספק זה כלל.

ג. חזקת הכהנים בזמן הזה

והנה, בחזקת הכהנים בזמן הזה נחלקו הפוסקים אם החזקה עושה אותם כודאי כהנים או כספק כהנים, בדרכי משה או"ח סי' תנ"ז סעיף ד' כתב "וכתב מהרי"ו שעכשיו אין נותנין חלה לכהן קטן דלא מחזיקין בזמן הזה לשום כהן ככהן ודאי", וביאר דבריו במגן אברהם שם ס"ק ט' משום שמא התחללה אחת מאמותיו, ושכן פסק רש"ל ומהרי"ל. ובפתחי תשובה יו"ד סי' שכ"ב ס"ק ג' הביא מחלוקת הפוסקים אם יש לדרן הכהנים כודאי בזמן הזה, או רק כספק כיון שרק כהני חזקה הן, והביא דעת המהרשד"ם אה"ע סי' רל"ה שכתב שכיון שרק כהני חזקה הם ואינם אוכלים בתרומה דאורייתא, ספק כהנים הם, ובאיסור חלוצה מדרבנן אין לכפות כהן להוציאה, וכך פסק בשו"ת שבות יעקב ח"א סי' צ"ג ובשו"ת חוות יאיר בהשמטות לרף קנ"ד, אולם המהרי"ט ח"א סי' קמ"ט האריך לסתור דבריו, והאריכו בזה האחרונים הובאו דבריהם בשדי חמד מערכת כ"ף כלל צ"ב, ומסקנתו שם "המורם מכל האמור הוא שדעת הרבה מרבנן בתראי מסכמת הלכה למעשה דעיקר הוא דהכהנים בזמן הזה הם כהנים ודאים ובקדושתם וחזקתם הם עומדים לכל דבר מדיני כהונה", ועיין שם שהוכיח כן שהרי

רב כהנא הווי, אחד כהן ואחד שאינו כהן, הרי ששם כהנא שם משפחת כהנים הוא, ויש שהיה שם כהנא אע"פ שאינם כהנים. ומצאנו גם בפוסקים שאלות על מי שנקרא כהן ומוכיח שאינו כהן, זאת ועוד יש מי שנקראים כהן ע"ש אבותיהם, ואינם כהנים כיוון שנעשו חללים. על כן בדרך כלל חזקת כהונה נקבעת ע"י שאדם עולה לדוכן, אינו פודה את בנו ועולה לתורה ככהן, ומי שאינו מוחזק בכך ואינו עולה לתורה ככהן, יתכן שממשפחת חלל הוא, ואף שנקרא כהן ע"ש אבותיו, אינו כהן.

ב. עדות הרבנים בפרס על חזקת הכהנים

בעקבות השמועה שכך היו הדברים בערי פרס, פני ידידי היקר מר רחמים יעקוביאן הי"ו לרבני העדה שכהנו בערי פרס, ובקש מהם להביע דעתם בענין, ובידי מכתב החתום על ידם בענין שמועה זו,

וזה"ל "אנחנו רבני פרס וזקניה שנולדנו וחיינו שם שנים רבות, מכירים את האחוז הגדול של הקהילה וביניהם את הכהנים בעירנו, לא ראינו מקרים דומים לאלה (שנזכרו בשו"ת יביע אומר שקנו כהונה או נדרו להיות כהנים), דווקא היו אלה הכהנים שלא הצליחו (בגלל כהונתם) לחתן את בניהם ובנותיהם. היו בחורים יותר שומרי תורה ומצוות הרגישו בעצמם שאינם עומדים בתנאים לשאת בת כהן ולא יצליחו לכבדה כראוי, ולכן לא היו מתחננים איתן. הכהנים היו בבעיות משפחתיות, היו כהנים שהסתירו את כהונתם ועל ידי זה פתרו את בעיות הנישואין של ילדיהם. בעיר "יוד" היתה מצויה משפחה אחת ששם משפחתם היה כוהנה כלימי (התרגום בפרסית: יהודי ישן/יהודי עתיק/תואר "ענווה") שם זה אפשר לקרוא גם כהנא כלימי, במשך הזמן כשילדיהם גדלו, קראו לעצמם כהנא כלימי ולא כוהנה כלימי, יתכן שכל השאלות באו מהסיבות הנ"ל.

מדובר ביהודים שהיו דוגמא ביהדותם לכמה דורות, ובעיקר הכוהנים שבהם שמרו על יהדותם בציוניותם ובשיניהם".

אנו מאשרים את הנושאים הנ"ל

חכם ידידיה שופט לוס אנג'לס
 חכם אוריאל דוירי - ירושלים

מברכים ברכת כהנים, ולא אמריןן ספק ברכות להקל, ולרמב"ם ספק ברכות הוא ספק איסור דאורייתא, ומה שאין אוכלים בקודשי הגבול, אינו אלא מדרבנן דמעלה עשו ביוחסין.

והנה שורש המחלוקת אם נחשבים כהנים בזמן הזה כספק כהנים או כודאי כהנים הוא, אם החזקה גמורה היא או איתרע החזקה שאין להם כתב יחס, כמבואר בגמ', אולם מה שכתב בדרכי משה שאין ליתן חלה לכהן בזמן הזה, הוא מטעם שמא נתחללה אחת מאמותיו. והנה ספק זה אע"פ שמצוי הוא, אינו מפקיע חזקת הכהונה, וכהנים עולים לדוכן ופודין הבכורות, ואוכלים בתרומה דרבנן, וביאר בשם אריה ובעוד אחרונים הטעם שגם אם יש מיעוט שאינם כהנים "ודאי הכהנים האמיתיים הם הרוב רק אפשר שנתערב בהם כהנים שאינם מיוחסים, ובודאי הם המיעוט, אם כן בכל כהן יש לומר מרובא פריש, ואין שייך קבוע כיון שאין הקביעות ניכר במקומו, כדאיתא בס"י ק"י, והוי רוב וחזקה שהוא כהן", ועיין שם שהביא בשם הפלאה שבמקום שהחזק, גם בממון הולכים אחר הרוב דהוי רובא וחזקה, וא"כ הוא הדין בענין הכהנים יוצאי פרס, כיון דרובא דרובא הם כהנים מוחזקים מאבות אבותיהם, כפי שהעידו רבני פרס שאינם מכירים התופעה של קניית כהונה, על כן גם אם נכונה השמועה, ויש מתי מעט שאינם כהנים, ומחזיקים עצמם כן, אין בכך כדי לבטל החזקה של רוב הכהנים יוצאי פרס.

ד. התופעה קיימת בכל העדות ולא ערערו על החזקה

השמועות על אנשים שאינם כהנים שמחזיקים עצמם בטעות או אפי' בודון ככהנים מסיבות שונות, ישנם לא רק אצל יוצאי פרס, התופעה קיימת בעדות שונות, ולא שמענו שערערו על כל הכהנים מחמת המיעוט.

כדוגמא מצאתי בשו"ת בית אפרים או"ח סי' ו'

שדן להמליץ על המנהג שהכהנים אינם נושאים כפיהם בחו"ל מטעם שהכהנים בזמננו אינם מיוחסים, וכתב שם שגם אם החזקה מחוקתם ככהנים גמורים, ולא כסברת השבות יעקב והמהרשד"ם, "יש לחלק בין בני א"י למלכות מצרים, שבהם פסק מרן שישאו כפיהם, לפי ששביתתם במקומם כמאז כן עתה ולא היה להם טלטול הגירושין, ובגולה לא הלכו, רק כל הגלים והמשברים שעברו עליהם היו בקביעותם ושפיר הוי כהני חזקה, מה שאין כן במדינות אלו ובמדינות אשכנז שהורקו מכלי לכלי ומגולה אל גולה בגירוש צרפת קטלוגיה וכו', נתפזרו מהר לגבעה כמוזכר בספרי מהר"י אברבנאל וצרוור המור ועוד בזה, ודאי יש לחוש שנתבלולר", והוסיף שם "ובפרט כהני ההמון שאינם יודעים מקור מחצבתם כלל רק באמירה בעלמא קנו הכהונה והידיעה לאמיתה היא רפופה בידם, כאשר אירע כמה פעמים שאנשים מחזיקים עצמם ככהונה, ולבסוף נודע ע"י ארחי פרחי ששקר בימינם או שגו וטעו בשמועתם, ועיין בזה בשו"ת יד אליהו, וכן איתרמי בזמנינו זה לפרקים שיש באין ממקומות שאין מכירין אותם ומחזיקים עצמם ככהנים או לוויים ואח"כ נודע שהוא שקר". והנה השמועה שהופצה רק בגדר שמועה על כהנים יוצאי פרס, העיד בעל הבית אפרים שהיו כאלה בבירור בקהילותיהם, ואעפ"כ הביא מציאות זו רק כסניף להמליץ בעד המנהג באשכנז שלא לעלות לדוכן בחול, אולם ברור שמשום אותם ארחי פרחי, או הספיקות שאינם כהנים, לא התבטלה החזקה, וכל כהן שהחזק הוא מהרוב המצוי שכהנים הם.

על כן נראה שאין לחשוש לשמועות שכהנים מערי פרס אינם בחזקת כהנים, וכל כהן שהוא ואבותיו עולים לדוכן, ומחזיקין עצמם ככהנים, דינם ככל הכהנים המוחזקים, רק מי שנקרא כהן ואינו יודע מאבותיו שעלו לדוכן, אין לו להתחזק עצמו ככהן, עד שיברר היטב אם החזקה משפחתו ככהנים, או ששמו שם מושאל הוא כפי שהיו שמות כהן בפרס, אף לאלה שלא החזקו ככהנים.

(בצירוף עוד ספיקות). אבל איש מהעדה הפרסית הנקרא "כהן", או מוחזק אצלו שהוא כהן, ועושה ענייני כהונה, חלילה לנו להתיר לו להטמא למת או לשאת גרושה או אפילו ספק גרושה, ועלינו להדריכו שיהג ככל ענייני הכהנים בכל דבר; וכאשר כתב בפירוט דברים אלו הראשל"צ הגר"א בקשי דורון שליט"א, בשו"ת בנין אב (ח"ד סימן ח). ושמעתי מהרה"ג צבי סימן טוב שליט"א, רב העדה האפגנית (יוצאי ארץ אפגניסטן), כי בעדה שלהם אין שמועה זו ובעיה זו כלל (אע"פ שהם נקראים באר"י כעדה כוללת "פרסים"). וגם בעדה הפרסית יתכז שבעיר 'יזד' אשר שם נשמרה התורה והמסורה יותר. לא היתה בעיה זו.

חקר משפט חלק א עמ' נד - הרב יצחק יוסף

ובענין זה עי' גם מש"כ אמו"ר מרן הראש"ל זצוק"ל ביביע אומר (ח"ז אה"ע סי' ט' אות ו'), שלא סמך על דברי **המהרשד"ם** ודעימיה רק כסניף להקל, ובתשובה שבכת"י המאוחרת יותר נראה שסמך יותר ע"ד **המהרשד"ם**, ואין בידנו להכריע איזו מתשובותיו עיקר. ושוחחתי בעניין זה עם גיסי חכם עזרא בר שלום. ידוע שמרן בשנים האחרונות היה עולה ראשון, שאלתי אותו מתי הוא התחיל בזה, כשהרב היה רב ראשי לא היה עושה כן, הוא אמר לי שהוא היה עושה כן רק בבית כנסת שלו, שהיה בבית שלו, בגלל שזה לא כהני יחס, רק כהני חזקה בעלמא, סמך על **הריב"ש** והמהרשד"ם. על אף שהמהרימ"ט חולק על המרשד"ם וכתב לסתור את כל דבריו, ועוד האריכו בזה האחרונים כמו שכתב מרן בתשובותיו. ובשו"ת **בית אפרים** לפני קרוב ל-200 שנה הוא מחלק בין כהני א"י לחו"ל, בחו"ל האשכנזים לא נושאים כפיים, הספרדים נושאים כפיים, כהנים של חו"ל הם זה רק חזקה בעלמא, כהני ארץ ישראל הם כהני וודאי. בזמנינו גם בכהני ארץ ישראל יש לדון. בפרט הפרסיים הרבה מהם לא כולם, לא כוהנים (נטען שאותם כהנים היו חולים וחשבו שאפשר לקנות כהונה כדי שיהיה להם כהונה כסגולה לבריאות). אמנם הראש"ל הרב בקשי דורון, חולק על מרן בעניין זה ומגן על הכהנים הפרסים, האמת יורה דרכה, שהרבה מהם לא כוהנים.

נחזור לנדון דידן. הכהן הוא **פרסי, כהן** חזקה ממש, שמרן נטה להקל בכהונתו, ובפירוש יש לצרף זאת לקולא לכלל הספיקות שהעלינו בתוקף הקידושין.

משנת חיים (ללוש) ח"א סימן ז'

וכן שמעתי בשם (ר"י אומטזגין) בבעל תשובה **כהן** שנשא גרושה בעודו חילוני ויש לו ממנה בנים ובנות ולמד שכהן אסור בגרושה ושאל למרן הגרע"י זיע"א אם צריך להתגרש והשיב לו מרן שמכיון שהוא **כהן פרסי** אינו צריך להתגרש מאשתו.

שו"ת אשר חנן ח"ט סי' קמא

אך בנדו"ד קיל טפי שריח הגט פוסל רק
מדרבנן וכדאי הוא תרי דרבנן לקולא,
כש"כ כפי ששמעתי שכהנים הבאים מעדת
פרס יש עליהם עקולי ופשווי על כהונתם
שהיה להם מנהג לקנות הכהונה מחמת
כבוד המשפחה.

מכל אלין יש להתיר לכהן הנ"ל לחזור
ולישא את גרושתו, בפרט שקיבלו
עליהם תשובה ולהנהיג הבית בדרך התורה
וירא"ש, והוא רווח עצום על פני ספק
פיסול מדרבנן.

בברכת התורה חנ"א ס"ט